

ROKOTIES PAGĀTNĒ

DIVPADSMITĀ NODARBĪBA

NĀVES JŪRAS TĪSTOKĻI

Viens no divdesmitā gadsimta lielākajiem arheoloģiskajiem atklājumiem tika veikts sausā tuksnesī pie Nāves jūras krastiem. Tas notika 1947. gadā, un to veica nevis mācīti arheologi, bet gan arābu beduīnu gani. Atklājums izraisīja satraukumu visā pasaulē, par to rakstīja vai katra avīze, un tā rezultāti ir ietekmējuši pētnieku un teologu uzskatus. Pirms mēs runājam par Nāves jūras tīstokļiem, mums jāparaugās pagātnē un jāuzzina kaut kas par rakstīšanas sākumiem Bībeles laikā.

ŠUMERU ĶĪĻRAKSTS:

Agrākā zināmā rakstības forma ir šumeru ķīļraksts. Šumera, vēlāk zināma kā Babilonija, bija mūsdienu Irākas daļa no Bagdādes līdz Persijas līcim. Ķīļraksts sastāvēja no apmēram 800 piktogrammām, katrai no tām bija sava skaņa, un tās tika iespiestas mīkstā māla plāksnē ķīļveida formā ar koka irbulīti.

Dažreiz šīs plāksnes atstāja nožūt dabīgā veidā saulē – šādas plāksnes līdz mūsdienām praktiski nav saglabājušās. Par laimi daudzas tika žāvētas krāsnī, un tās ir saglabājušās diezgan labā un lasāmā stāvoklī. Dažas plāksnes tika ieliktas tādā kā māla aploksnē, uz kuras bija tie paši raksti, kas uz iekšā esošā dokumenta. Tas, iespējams, tika darīts, lai strīda laikā varētu saplēst aploksni un pārlicināties par rakstītā patiesumu.

Ķīļraksts bija lēns un darbietilpīgs rakstības veids, un tikai bagātie un labi izglītotie varēja to iemācīties un lietot.

ĒĢIPTIEŠU HIEROGLIFI

Arī ēģiptieši iemācījās rakstīt, attīstot savu hieroglifu attēlu rakstību. Hieroglifi tika iekalti akmenī vai uzrakstīti uz papirusa, niedru vai koka tīstokļiem ar niedru otu samērcētu ogles tintē. Garākais zināmais papirusa rullis ir slavenais 40 metru garais Harisa papirus, kas atrodas Britu muzejā. Angļu valodas vārds *paper* (*papīrs*) ir nācis no vārda *papyrus*.

Tā kā šis augs auga tika Ēģiptē, ēģiptieši ilgu laiku bija vienīgie papirusa ražotāji un lietotāji. Fenīķieši bija lielākie Vidusjūras tirgotāji, un pavisam drīz viņi pārņēma papirusa ražošanu savās rokās, eksportējot savu preci visā Vidusjūras rajonā. Tā Fenīķijas pilsēta Gebāla (30 km attālumā no mūsdienu Beirutas) kļuva par galveno šīs industrijas centru. Tā kā grieķu valodā *rullis* ir *biblion* vai *biblos*, tad pilsēta kļuva pazīstama kā Bibliosa. Tieši no šī vārda arī radies vārds Bībele.

ALFABĒTISKĀ RAKSTĪBA

Joprojām nav pilnīga skaidrība par to, kad un kur tika izgudrots alfabēts, bet jādoma, ka alfabēta parādīšanās bija milzīgs lēciens uz priekšu rakstīšanas mākslā. Senākās alfabētiskās rakstības formas tika atrastas Sinaja pussalā; daži uzskata, ka par tās piederējušas fenīciešiem. Lai kādas būtu tās saknes, alfabētiskā rakstība parādījās tieši īstajā laikā – Bībeles rakstīšanas laikā. Mozus varēja izmatot alfabētisko rakstību, lai uzrakstītu pirmās Bībeles grāmatas – ar ēģiptiešu hieroglifiem būtu gandrīz neiespējami veikt šo uzdevumu.

Ebreju raksti bija vienkāršs rakstības veids, un gandrīz ikviens varēja iemācīties to lasīt. Tas sastāvēja tikai no 22 burtiem, tajā nebija specifisku patskaņu, lai gan piecus burtus varēja izmantot kā norādes par patskani vārdā. Pirmais šī alfabēta burts bija *aleph* un otrais bija *beth*. Vēlāk līdzīgā veidā tika izveidots grieķu alfabēts, un tā pirmie burti bija *alfa* un *beta*, tādēļ arī radās vārds *alfabēts*. Pēc tam tika izgudrots romiešu alfabēts, no kura attīstījās arī, piemēram, angļu valodas alfabēts, kuram ir līdzīga secība kā oriģinālajam ebreju alfabētam.

119. psalms ir sarakstīts ebreju dzejas formā, ko dēvē par *akrostihu*. Akrostiha dzejā katra rindiņa sākas ar katru nākamā ebreju alfabēta burtu. Tādā veidā ir sarakstīts arī 145. psalms, lai gan tajā ir izlaists *n* burts, tādēļ tam ir tikai 21. pants. 119. psalmā pirmie astoņi panti sākas ar *aleph*, nākamie astoņi ar *beth*, un tā ar visiem pārējiem burtiem atlikušajā psalma daļā.

EBREJU RAKSTU TĪSTOKĻI

Ebreju rakstu rullis taisīja no pergamenta, kas parasti bija gatavots no teļa ādas. Parasti katru tā pusi pievienoja pie apaļa koka gabala, lai varētu rullēt no vienas puses uz otru, lai tādā veidā varētu atvērt nepieciešamo teksta daļu. Jēzus devās uz sinagogu Nācāretē: “*Viņam pasniedza pravieša Jesajas grāmatu. Grāmatu atverot, Viņam gadījās tā vieta, kur bija rakstīts (...)*” (Lūkas 4: 16-17)

Protams, pergaments nebija tik ļoti izturīgs kā akmens vai krāsni apdedzinātas māla plāksnes, tādēļ ar laiku tas kļuva novalkāts un nobružāts. Jūdi šādu rullu taupīšanu uzskatīja par zaimošanu, tādēļ viņi tos apraka vai sadedzināja, šī iemesla dēļ mūsdienās neeksistē oriģinālie Bībeles manuskripti. Tomēr viņi veidoja kopijas – gan lai atjaunotu vecos rullus, gan lai pavairotu Rakstus, lai pēc iespējas vairāk cilvēki varētu tos lasīt. Profesionālie rakstītāji pedantiski rūpējās par savu darbu, tādēļ viņi paši veica rullu kopēšanu, tomēr mazu kļūdu rašanos viņi pilnībā novērst nespēja.

Šādas kļūdas, par laimi, ir sastopamas ļoti reti, un dažreiz pat ir iespējams saprast, kā ir radusies attiecīgā kļūme. (Piemēram, Jāņa 5: 4) Šķiet, ka kādā brīdī kāds “izpalīdzīgs” rakstītājs ir pievienojis paskaidrojošu piezīmi tekstam, kuru kāds cits rakstītājs vēlāk ir pieņēmis par panta daļu un ierakstījis to tekstā, it kā tas būtu oriģināls. Šī iemesla dēļ dažos mūsdienu tulkojumos ir atrodamas zemsvītras piezīmes, savukārt citos tulkojumos šīs piezīmes ir vispār izlaistas.

Vēl viens piemērs ir atrodams 1. Mozus grāmatā 14. nodaļā 14. pantā, kur rakstīts, ka Ābrahāms dzinās pakaļ saviem ienaidniekiem līdz pat Danai. Ābrahāma dienās šo pilsētu sauca par Laišu, un to nosauca par Danu ilgi pēc Mozus nāves (skat. Soģu 18: 27-29). Tas nozīmē, ka kādā brīdī nezināms rakstvedis, kas kopēja šo grāmatu, izlēma, ka būtu daudz saprotamāk pilsētai rakstīt tās esošo vārdu, tādēļ mūsdienās tur joprojām ir rakstīts Dana.

UZRAKSTS UZ AKMENS

Vienīgā Bībeles daļa, kura tika uzrakstīta uz izturīga materiāla, ir desmit baušļi. Saskaņā ar 2. Mozus 34: 28, pats Dievs “uzrakstīja uz akmens plāksnēm derības vārdus, desmit vārdus.” Mozus ielika šīs plāksnes zelta kastē, kuru sauca par Derības šķirstu (2. Mozus 25: 21). Šo šķirstu turēja Svētnīcas vissvētākajā vietā (2. Mozus 40: 21). Kad Salamans Jeruzālemē uzbūvēja templi, šķirstu ar akmens plāksnēm novietoja tā iekšējā svētnīcā (1. Ķēniņu 6:19).

Daži uzskata, ka kādu dienu mēs atradīsim šīs plāksnes. Šie uzskati tiek balstīti uz pantu, ko uzrakstīja pravietis Jeremija tieši pirms babilonieši iznīcināja templi 586. gadā pirms Kristus: *“Tajā rakstā arī vēstīts, ka pravietis pēc Dieva norādījuma pavēlējis viņiem telti un lādi nest visur sev līdzī. Kad viņi bija nonākuši pie kalna, no kura Mozus bija skatījis Dieva apsoli to zemi, Jeremija uzgāja alu, ienesa tajā telti, lādi un ziedojumu altāri un aiztaisīja ieeju alā. Daži no tiem, kas viņam sekoja, piegāja pie ieejas un gribēja iezīmēt, lai ceļš uz to vēlāk būtu zināms, bet viņi vairs nevarēja to atrast. Kad Jeremija to uzzināja, viņš pārmeta tiem, teikdams: “Lai šī vieta paliek nezināma līdz laikam, kad Dievs sauks kopā savu tautu un apžēlosies par to! Tad Kungs to parādīs, un viņa godība kļūs redzama mākonī, kā viņš reiz Mozum atklājās, un notiks, kā arī ir gribējis Sālamans – lai šī vieta ir pilna svētības.”* (2. Makabeju 2: 4-8)

Makabeju grāmatas nav iekļauta Bībelē, jo tās ir tā sauktās „apokrifu” grāmatas. Laika posmā starp Vecās Derības sarakstīšanas beigām un Jaunās Derības sākumu tika uzrakstītas septiņas šādas grāmatas. Šīs grāmatas netiek uzskatītas par dievišķi inspirētām, un tādēļ tās nav iekļautas protestantu Bībelē. Tomēr Makabeju grāmatās ir atrodama vērtīga vēsturiska informācija. Panti par derības šķirsta slēpšanu visdrīzāk ir patiesi.

NĀVES JŪRAS TĪSTOKĻU ATKLĀŠANA

Starp Betlēmi un Nāves jūru (Bībelē šī vieta saukta par Jūdejas tuksnesi) dzīvoja kāda arābu beduīnu cilts tamirehi (*Ta'amireh*), kurā bija zēns Muhameds Ad-Dibs. Kādu dienu Muhameds ganīja kazas, un viņš pamanīja, ka viena no viņa kazām ir pazudusi. Pēc bezcerīgiem meklējumiem puika gauži noskuma. Viņš apsēdās uz akmeņainās zemes kāda krūma paēnā. Viņa nogurušās acis tukši lūkojās apkārt, un viņš pamanīja klints malā dīvainu caurumu, kas bija mazliet lielāks, nekā cilvēka galva. Šķita, ka tā bija ieeja kādā alā, kuras šajā apkārtnē bija bieži sastopamas. Ziņkārības mācīts viņš ielūkojās iekšā. Alas iekšpusē un zemes atradās vairāki cilindriski priekšmeti rindā blakus cits citam. Tiem apkārt mētājās māla lauskas. Viņš bailēs bēga no šīs vietas, mēģinot nokļūt tik tālu, cik vien iespējams no tās, jo šādā vietā varētu dzīvot tikai tuksneša gari!

Tajā vakarā Muhameds pastāstīja savu noslēpumu vecākam, mazāk māņticīgam puikam. Nākamajā dienā viņi abi devās uz alu. Viņi noņēma vienas cilindriskās krūkas vāciņu un atklāja, ka tā ir tukša, tāpat arī nākamā. Tomēr trešajā krūkā viņi atrada vecu lupatu saiņi, zem kura bija vēl divi tādi saiņi. Ja viņi bija cerējuši atrast spīdīgu zeltu vai dārgus akmeņus, tad viņi bija vīlušies. Atrasisot vaļā vecās lupatas, viss, ko viņi atrada, bija daži veci ādas tīstokļi. Puišiem nepatika viņu atradums. Tomēr daļu no atrastā viņi aizbāza aiz savām jostām, izrāpās ārā no alas un devās atpakaļ uz nometni. Tobrīd viņi pat nenojauta, ka viens no šiem tīstokļiem vēlāk Amerikā tiks pārdots par ceturtdaļu miljonu dolāru!

Tajā naktī viņi atrasisīja vienu no ādas tīstokļiem un saprata, ka tā garums ir no vienas telts gala līdz pat otram. Uz tā bija uzraksts, kuru viņi nevarēja izlasīt. Nākamreiz, kad cilts vīri devās uz

Betlēmi tirgoties, viņi paņēma līdzīgos šos ruļļus un parādīja tos kāda veikala īpašniekam vārdā Kando, kurš domāja, ka tīstokļi varētu būt vērtīgi.

Nākamreiz, kad Kando devās uz Jeruzālemi, viņš paņēma līdzīgos šos ruļļus, un parādīja tos savam garīgajam padomdevējam Sīrijas svētā Marka draudzes bīskapam Samuēlam. Bīskaps bija pētījis senos manuskriptus savā studiju laikā un bieži bija sapņojis par kāda ruļļa atrašanu. Viņš piedāvāja Kando nopirkt šos rullīšus, bet Kando sacīja, ka ir vēl citi tīstokļi, un labāk būtu pirkt visus uzreiz. Bīskaps piekrita, un Kando devās mājās, apsolījis atgriezties. Tas notika 1947. gada aprīlī.

Tikai jūlijā Kando atgriezās kopā ar beduīnu. Bīskaps Samuēls viņus gaidīja. Visu rītu viņš nepacietībā gaidīja, un gaidīja, bet velti. Viņš devās pusdienās kopā ar citiem priesteriem, bailēs, ka viņi savus dārgumus būs atdevuši kādam citam. Tomēr, pusdienojot, viņš dzirdēja, kā tēvs Gelfs pieminēja kādu starpgadījumu no rīta. Tas, ko viņš dzirdēja, lika viņa tējkarotei izkrist no rokām: *"Ko tu izdarīji?"*, viņš sauca. *"Es aizsūtīju viņus prom. Viņiem bija kaut kādi netīri un veci tīstokļi, kas ietīti lipīgās lupatās, un viņi gribēja satikt jūs, jūsu augstība. Bet es viņiem skaidri teicu, ka es zinu, ka viņa augstība nevēlēsies šīs vecās smirdīgās lupatas savā klosterī."* Bīskaps pielēca no sava krēsla un steidzīgi izskrēja ārā, pie galda atstājot vien izbrīnījušos priesterus.

Tika sarunāta cita tikšanās, un tā 5. augustā pie viņa ieradās Kando kopā ar diviem beduīniem; šoreiz viņam bija līdzīgs puika, kurš atklāja šo alu. Sākās smaga tirgošanās un kaulēšanās, Kando noraidīja katru piedāvājumu. Visbeidzot bīskaps atvēra savu atvilktni un izņēma maisiņu pilnu ar Jordānijas dināriem.

"Tā ir visa nauda, kas man ir. Vairāk man nav ko dot," viņš teica. Kando pagrāba naudu un ar saviem ātrajiem pirkstiem saskaitīja monētas – sešdesmit dinārus (apmēram 250 ASV dolāri). Kando paraustīja plecus un tad pastūma ruļļus bīskapa virzienā. *"Mēs ceram, ka tie jūsu augstībai dāvās laimi,"* viņš pieklājīgi teica, un tad viņi atstāja bīskapu vienu ar tīstokļiem.

Nākamo pāris nedēļu laikā bīskaps Samuēls savu guvumu parādīja vairākiem pētniekiem, pastāstījis savu stāstu, viņš ieguva līdzjūtīgu atbildi, ka viņš esot iztērējis visus savus dinārus velti. Pētnieki apgalvoja, ka beduīni vienmēr "atrod lietas", tādēļ nav nekāda iespēja, ka šie bija patiesi tīstokļi. Tomēr bīskaps nejutās apbēdināts.

Politiskā situācija valstī joprojām bija smaga, tādēļ 29. novembrī ANO ģenerālā asambleja ieteica sadalīt Palestīnu divās valstīs - arābu un izraēliešu valstī. Sacēlās vardarbīgi nemieri, tādēļ Jeruzālemē kļuva bīstami pat vienkārši pārvietoties. 1949. gada janvārī kāds bīskapa draugs sarunāja viņam tikšanos ar gudru ebreju skolotāju Ebreju universitātes profesoru Sukeniku. Profesors uz nedēļu aizņēmās šos ruļļus, tad atgriezās un paziņoja, ka tie ir ļoti seni un vērtīgi tīstokļi, viņš piedāvāja tos nopirkt. Bet viņi nespēja vienoties par cenu, tādēļ darījums netika veikts.

Pēc tam bīskaps sazinājās ar Austrumu pētījumu skolām Amerikā, caur kurām viņš ieguva doktora Džona Trevera (John Trever) kontaktus; viņš bija ievērojams ebreju pētnieks un prasmīgs fotogrāfs. Doktors Trevers apstiprināja, ka šie tīstokļi ir ļoti veci. Viņš tos nofotografēja un atklāja, ka viens no šiem tīstokļiem ir sena Jesajas grāmatas kopija. Savas fotogrāfijas viņš nosūtīja pa pastu profesoram Olbraitam (Albright) uz Amerikas Džona Hopkina universitāti – pasaulē labāko Palestīnas arheoloģijas pētniecības institūtu. 15. martā viņš saņēma telegrammu: *"Sirsnīgi apsveicu ar lielāko mūsu laiku atklājumu!"*

Profesors Olbraits aprēķināja, ka tīstokļi nāk no aptuveni 100. gada pirms Kristus. Tas nozīmēja, ka tie bija par 1000 gadiem vecāki, nekā jebkuri citi līdz šim zināmie Vecās Derības manuskripti.

Tomēr tas vēl nav viss. Tā kā valstī notika vardarbīgas cīņas, doktors Trevers ieteica bīskapam šo vērtīgo dārgumu izvest no valsts, lai tas netiktu iznīcināts. Bīskaps pieņēma šo padomu un bēga uz Amerikas Savienotajām Valstīm, kur viņš beidzot pārdeva šos ruļļus Izraēlas valdības pārstāvim. Vēlāk tos atveda atpakaļ uz Izraēlu, un pašlaik tie atrodas Ebreju muzejā “Grāmatas šķirstā”.

Tā kā beduīns bija sajutis dināru vilinošo smaržu, viņš aizmirsa par savām kazām un alkatīgi turpināja meklēt alas un vecus ruļļus. Kādu nakti, kad vīri sēdēja ap nometnes ugunsgrēku un pārsprieda savus atradumus, kāds vecs vīrs pēkšņi atcerējās starpgadījumu, kas noticis pirms daudziem gadiem. Viņš bija devies medīt irbes; viņš trāpīja putnam spārnā. Krītot zemē, irbe bija atsitisies pret zaru, tādēļ iekrita kādā caurumā klints malā. Kad beduīns iegāja šajā caurumā, lai paņemtu savu medījumu, viņš saprata, ka ir nonācis alā. “*Un, ja es par to domāju, es atceros, ka tur iekšā bija dažas saplēstas māla krūkas!*” viņš noteica. “*Kur tā atrodas?*” viņa klausītāji jautāja. Nākamajā dienā vecais vīrs viņus aizveda uz šo alu, un, protams, viņi tur atrada vēl ruļļus, kurus nu jau varēja pārdot par 4 dolāriem kvadrātcentimetrā.

Šo alu nosauca par Ievainotās irbes alu, un tā atrodas tieši pie vecas apmetnes vietas, kuras nosaukums ir *Khirbet Qumran*. Kopā tika atrastas 11 alas, kurās bija tīstokļi. Šeit, iespējams, dzīvoja jūdu askētu sekta, zināma kā *esēnieši (vai esēni)*, un viņi pārrakstīja Bībeles grāmatas.

Izrakumos atrada arī daudz monētu; jaunākās no tām bija datētas ar 68. gadu pēc Kristus, kad viņu ēkas iznīcināja ugunsgrēks. Acīmredzot šie cilvēki tur dzīvoja līdz brīdim, kad Romas armija maršēja uz Jeruzālemi, un bailēs, ka romieši viņus nogalinās, viņi ātri paslēpa savus dārgos ruļļus alās un bēga uz Jeruzālemi, kuru 70. gadā pēc Kristus romieši ieņēma un izpostīja. Šie cilvēki, iespējams, gāja bojā kara laikā, jo viņi nekad neatgriezās savā apmetnē, un viņu tīstokļi palika šajās alās līdz pat 1947. gadam.

KO DARĪT AR PRETRUNĀM BĪBELĒ?

Kad kritiķi uzzināja par neprecizitātēm, kuras mēs jau iepriekš pieminējām šajā nodarbībā, viņi uzvaroši apgalvoja, ka visdrīzāk rakstveži pārrakstot ir pieļāvuši tik daudz kļūdu, ka Bībeli noteikti nevar saukt par “Dieva vārdu”. Tajā laikā vecākie Vecās Derības manuskripti bija tikai apmēram tūkstoš gadus veci. Tādēļ bija grūti strīdēties ar šiem kritiķiem. Doma, ka viss varētu būt nepareizs un kļūdainš, šķita nepanesama! Tomēr tad tika atklāti Nāves jūras tīstokļi! Tās bija Bībeles kopijas, kas bija daudz vecākas, nekā jebkad iepriekš atrastie manuskripti. Kas tur bija rakstīts?

NĀVES JŪRAS TĪSTOKĻI APSTIPRINA VECO DERĪBU

Pētnieki dedzīgi ķērās pie darba, salīdzinot vārdu pa vārdam senos manuskriptus ar mūsdienu Bībeles tekstu. Jā, tur bija dažas nesakritības:

Piemēram, Karaļa Džeimsa tulkojuma versijā (KJV) Jesajas 6: 3 eņģelis saka “*Svēts, svēts, svēts ir Tas Kungs Cebaots!*” Nāves jūras ruļļos ir rakstīts: “*Svēts, svēts ir Tas Kungs Cebaots!*” Par vienu *svēts* mazāk.

KJV tulkojumā ir dažas vietas, kurās ir rakstīts *Kungs*, bet Nāves jūras ruļļos šajās vietās ir vārds *Dievs*.

1. Samuēla 1: 24 KJV tulkojumā rakstīts, ka Anna aizveda Samuēlu uz Tā Kunga namu ar trīs vēršiem. Ruļļos ir rakstīts, ka viņa ņēma Samuēlu un līdz veda vērši, kuram bija trīs gadi.

Mēs redzam, ka ir nesakritības šajos rakstos, tomēr dziļāki un rūpīgāki pētījumi apstiprināja, ka nav atrodamas kļūdas, kas mainītu teksta būtību. Tādēļ tie, kuri šodien lasa Veco Derību, var būt mierīgi, jo viņi lasa tieši to, ko pravieši ir uzrakstījuši pirms tūkstošiem gadu. 3000 gadus atpakaļ, Dāvids rakstīja: “*Tā Kunga vārdi ir skaidri (...). Tu, Kungs, tos turēsi un pasargāsi mūs no šīs cilts mūžīgi.*” (Psalmi 12: 7-8)

CODEX SINAITICUS (SINAJA KODEKSS) APSTIPRINA JAUNO DERĪBU

Kā ir ar Jauno Derību, kas ir sarakstīta pēc Jēzus Kristus laika? Vai ir veikti atklājumi, kas apstiprina arī Jauno Derību?

Viens no svarīgākajiem dokumentiem, kas saistīts ar Jauno Derību, tika atklāts Svētās Katrīnas klosterī pie Sinaja kalna. Pašā kristīgās ēras sākumā tur apmetās daži mūki un uzbūvēja mazu baznīcu. Kad svētā Helēna, Romas imperatora Konstantīna māte, devās uz Jeruzālemi, viņa dzirdēja par Sinaja mūku nožēlojamo stāvokli, tādēļ viņa nodibināja *patvēruma torni* Mozus kalna pakājē. Apmēram šajā laikā kāds rakstvedis pārrakstīja Jauno Derību un atsevišķas daļas no Vecās Derības. Grieķu valodā viņš rakstīja uz pergamenta lapām. Katrai lapai bija četras kolonnas, katrā kolonnā bija 48 līnijas. Šo manuskriptu glabāja klostera bibliotēkā, un, ja Grāfs fon Tišendorfs (Von Tischendorf) izmisīgi nemeklētu patiesību, šie tīstokļi tā arī nekad neredzētu dienasgaismu.

Konstantīns fon Tišendorfs ir dzimis 1815. gadā un mācījies Leipcigas universitātē. 1840. gadā viņš devās uz Parīzi, lai veiktu pētījumus tās lieliskajā bibliotēkā. Tieši tajā laikā tika izteiktas šaubas par Bībeles uzticamību. Kritiķi runāja par nesaskaņām dažādās Bībelēs, un Tišendorfam šķita, ka viņam ir jāpārskata Bībeles teksts, vai tas tiešām precīzi saskan ar oriģinālu.

1843. gadā pētījumi viņu aizveda uz Itāliju, un nākamajā gadā viņš devās uz Ēģipti un Sinaja kalnu. Kamēr viņš veica pētījumus klosterī, viņš ieraudzīja vairākas pergamenta lapas. Šo lapu uzraksti bija daudz vecāki, nekā jebkuri, kurus viņš bija redzējis. Pavisam drīz viņš saprata, ka tajos ir daļas no *Septuagintas* – Vecās Derības grieķu valodā, kuru pazīst arī ar saīsinājumu LXX un kura ir uzrakstīta apmēram 250. gadā pirms Kristus. Viņš paņēma 43 lapas, un viņam atļāva tās paturēt. Tomēr, kad viņš sāka iztaujāt mūkus un uzzināja, ka ir vēl 80 lapas, mūki saprata, ka šīs lapas ir vērtīgas, tādēļ nevēlējās tās atdot Tišendorfam.

1853. gadā, pēc deviņiem gadiem, Tišendorfs atgriezās Sinajā, bet vairs nevarēja atrast reiz redzētās 80 lapas. 1859. gadā viņš vēlreiz atgriezās šajā vietā, un pēdējā sava apmeklējuma dienā viņš redzēja vēl 199 Vecās Derības lapas un 148 Jaunās Derības lapas, kas bija uzrakstītas skaistā, vienotā rokrakstā; uz tām bija visa Jaunā Derība. Viņš piedāvāja nopirkt šo manuskriptu, bet viņa piedāvājumu noraidīja.

Par laimi, tajā laikā bija jāievēl jauns arhibīskaps, un mūki ļoti vēlējās, lai viņus atbalsta Krievijas cars, kurš bija grieķu baznīcas aizstāvis. Tišendorfs viltīgi pārliecināja mūkus ļaut viņam šos manuskriptus parādīt caram. Tos nosūtīja uz Sanktpēterburgu, kur tie palika līdz 1933. gadam. Šajā laikā Krievija bija pievērsusies komunismam, kas Bībelei un tās manuskriptiem piešķīra pavisam mazu vērtību, tādēļ, kad Britu valdība piedāvāja tos nopirkt par 100 000 mārciņām, Krievija piekrita šim darījumam. Šis nenovērtējamais manuskripts, kuru

atrada Sinaja kalna pakājē, pašlaik atrodas Britu muzejā, un tas ir pazīstams kā *Sinaja kodekss* (Codex Sinaiticus).

1977. gadā klosterī izcēlās ugunsgrēks, kas izpostīja daļu no kādas sienas. Kad šo sienu atjaunoja, daži strādnieki atrada vēl 3000 manuskripta lapas, no kurām 14 bija Sinaja kodeksa iztrūkstošās lapas. Ziņas par šo atklājumu netika nekavējoties izplatītas visā pasaulē. Pat šodien rietumu pētniekiem nav atļauts šīs lapas apskatīt. Kad mūki tās beidzot publicēs, tas būs nenovērtējams papildinājums mūsu zināšanām par oriģinālo Bībeles tekstu.

Tajā pašā laikā gaismā nāca vēl citi senie manuskripti, un, salīdzinot šos senos dokumentus, pētnieki ir varējuši publicēt Bībeles tulkojumus ne tikai modernās valodās, bet arī tādus, kas ir ļoti tuvu oriģināltekstam. Tā kā sākotnēji Bībeles autori neizmantoja pieturzīmes (Jaunās Derības autori, kuri rakstīja grieķu valodā, starp vārdiem pat neatstāja atstarpes), tādēļ pieturzīmes, kas atrodamas mūsdienu Bībelēs, dažkārt var nebūt pareizajās vietās. Tomēr nav šaubu, ka Bībele ir patiesa, un tajā atrodamās patiesības ir īstas.

KĀ PĒTĪT BĪBELI

- Jūs varat atrast vairākas Rakstu vietas, kuras attiecas uz tēmu, kuru vēlaties pētīt. Rūpīga katra panta salīdzināšana palīdzēs jums nonākt pie pareizajiem secinājumiem.
- Katru pantu jālasa tā kontekstā. Bībeles pētnieki, kas izņems pantu vai garāku teksta fragmentu no konteksta, var nonākt pie neprecīziem secinājumiem.
- Ja izmantojat angļu valodas Bībeles tulkojumus, ieteicams lietot, piemēram, New Revised Standard Version vai New International Version, vai New King James Version. Šajos tulkojumos ir ņemts vērā viss, ko pētnieki atklāja Nāves jūras ruļļos un citos senos manuskriptos, kā arī tajos ir izņemtas kļūdas, kas atrodamas citos, agrākos angļu valodas Bībeles tulkojumos.

Ja Bībeli pēta ar atvērtu prātu, lasītājs sapratīs, ka tā ir uzticama grāmata. Tās pravietojumi par pilsētām un impērijām ir precīzi piepildījušies, un tam vajadzētu sniegt arī pārliecību par pravietojumiem, kuru piepildījums vēl gaidāms. Saskaņā ar pašu Bībeli, tajā atrodamās patiesības ir svarīgas dzīvībai. *“Un ka tu no mazām dienām zini svētos rakstus, kas spēj padarīt tevi gudru pestīšanai caur ticību Kristū Jēzū. Visi šie raksti ir Dieva iedvesti un ir noderīgi mācībai, vainas pierādīšanai, labošanai, audzināšanai taisnībā.”* (2. Timotejam 3: 15-16)

Vairāk par Bībeli un vēsturi varēsiet uzzināt tiešsaistes Bībeles studiju kursā „*Rokoties dziļāk*”

ROKOTIES PAGĀTNĒ ir Tiešsaistes Bībeles studiju neklātienes nodarbību programma. Autortiesības aizsargātas.

Apmeklējiet mūsu mājaslapu www.bibelesstudijas.lv vai sazinieties ar mums:
e-pasts: konsultants@bibelev.lv